Vammaispalvelulain tarkoittama esteettömän asumisen tuki

Palvelun myöntämisperusteet Lapin hyvinvointialueella

Voimassa 1.7.2026 alkaen

Lapin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysasioiden lautakunta 25.6.2025 § 9

Sote ltk 18.6.2026 § 115

lapha.fi
Lapin hyvinvointialue
Lappi buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd

Sisällys

1 Vammaispalvelulain soveltaminen 3

1.1 Lain tarkoitus 3

1.2 Soveltamisala 3

1.3 Elämän vaihe 4

1.4 Välttämättömyys ja viimesijaisuus 4

1.5 Asuminen Lapin hyvinvointialueella 5

2 Esteettömän asumisen tuki 5

2.1 Oikeus esteettömään asumisen tukeen 5

2.2 Tuen kohtuullisuus 6

2.3 Mihin esteettömän asumisen tukea myönnetään 6

2.4 Esteettömän asumisen tuen muodot 7

2.4.1 Asunnon muutostyöt 7

2.4.2 Esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä 8

2.4.3 Esteettömän asumisen mahdollistavat välineet ja laitteet 8

2.4.4 Esteettömän asumisen suunnittelu ja asunnon palauttaminen alkuperäiseen tilaan 9

2.4.5 Välineiden tai teknisten ratkaisujen luovuttaminen vammaisen henkilön käyttöön 9

3 Esteettömän asumisen tuen toteuttamistavat 10

3.1 Hyvinvointialueen suorittamana 10

3.2 Vammaisen henkilön itse toteuttamana 10

4 Hakeminen ja päätöksenteko 10

1 Vammaispalvelulain soveltaminen

1.1 Lain tarkoitus

Vammaispalvelulain tarkoituksena on toteuttaa laissa erikseen määriteltyjen vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa. Sen tarkoituksena on myös ehkäistä ja poistaa esteitä, jotka estävät yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen toteutumista.

Vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla tuetaan vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista sekä turvataan vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja sopivat palvelut.

Harkittaessa palvelujen myöntämistä vammaispalvelulain nojalla on aina arvioitava, toteuttaako haettu palvelu vammaispalvelulain tarkoitusta. Mikäli harkittavan palvelun avulla ei voida edistää henkilön itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista, ei palvelua tule järjestää vammaispalvelulain nojalla.

1.2 Soveltamisala

Erityispalveluja järjestetään vammaispalvelulain nojalla niille henkilölle, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman **pitkäaikaisen** fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvien erityisten toimintarajoitteiden johdosta **välttämättä** apua ja tukea tavanomaisessa elämässä. Pitkäaikaiseksi katsotaan vähintään vuoden kestävä toimintarajoite. Toimintarajoite voi olla myös pysyvä, esimerkiksi sairastuminen nopeasti etenevään parantumattomaan sairauteen. Toimintakyvyn tilapäinen heikentyminen muun muassa leikkauksen jälkeen ei oikeuta saamaan vammaispalvelulain mukaisia palveluita. Diagnoosi ei määrittele palveluiden saamista.

Harkittaessa palvelujen myöntämistä vammaispalvelulain nojalla arvioidaan aina, onko henkilö vammaispalvelulaissa tarkoitettu vammainen henkilö. Lain kaikkien kohtien on toteuduttava. Mikäli vammaispalvelulain 2 §:n kaikki kohdat eivät täyty, ei henkilölle voida myöntää palveluja vammaispalvelulain nojalla. Vammaispalvelulaissa on lisäksi säädetty kunkin palvelun osalta palvelukohtaisista myöntämisedellytyksistä, jotka vammaisen henkilön on myös täytettävä ollakseen oikeutettu kyseiseen palveluun.

1.3 Elämän vaihe

Palvelun myöntämisen harkinnassa huomioidaan 1.1.2026 alkaen vammaisen henkilön elämänvaihe, joina pidetään elämänkulun yleisiä kehitysvaiheita ja tehtäviä. Näitä ovat lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus. Elämänvaiheet voivat toteutua samanaikaisesti tai limittyä toisiinsa. Eri elämänvaiheissa on tilanteita ja murroskohtia, erityisesti elämänvaiheesta toiseen siirryttäessä, jolloin korostuu vammaisen henkilön tarve saada erityispalveluja. Palvelun myöntämisen harkinnassa tulee yksilöllisesti arvioida, poikkeaako vammaisen henkilön toimintarajoitteesta johtuva välttämätön palvelun tarve kyseessä olevaan elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta palvelun tarpeesta.

1.4 Välttämättömyys ja viimesijaisuus

Mikäli henkilöä voidaan pitää vammaisena henkilönä lain tarkoittamalla tavalla, arvioidaan haetun palvelun välttämättömyys. Palvelujen tulee olla välttämättömiä henkilön itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Apu tai tuki on välttämätöntä, jos henkilö ei ilman sitä kykene suoriutumaan kulloinkin kyseessä olevasta toiminnosta. Apu tai tuki on välttämätön, jos henkilön terveys tai turvallisuus vaarantuisi ilman apua tai tukea. Välttämättömyys sisältää myös toistuvan avun ja tuen tarpeen.

Palvelua ei järjestetä vammaispalveluna, jos henkilö voi saada yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivat ja riittävät palvelut muun lainsäädännön nojalla. Vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain, terveydenhuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain, varhaiskasvatuslain, perusopetuslain tai muun ensisijaisen lain perusteella.

Erityistä velvollisuutta kustannusten korvaamiseen ei lain mukaan ole, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon tukitoimenpitein. Tämä tarkoittaa hallituksen esityksen mukaan hyvin vaikea- ja monivammaisia henkilöitä, joiden huolenpito edellyttää jatkuvasti tai pitkäaikaisesti pääasiassa sairaanhoidon osaamista tai muuta erityisosaamista taikka jotka jo ovat palvelu- ja hoidontarpeensa kannalta perustellusti laitoshoidossa.

1.5 Asuminen Lapin hyvinvointialueella

Lapin hyvinvointialue järjestää palveluja vammaispalvelulain nojalla Lapin hyvinvointialueen asukkaille, joiden tosiasiallinen asuinkunta sijaitsee Lapin hyvinvointialueella. Mikäli henkilö haluaa muuttaa muualle Suomeen, häntä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan palveluja kohdehyvinvointialueelta.

Henkilö, joka on kirjoilla jollain toisella hyvinvointialueella sijaitsevassa kunnassa, voi hakea palveluja Lapin hyvinvointialueelta. Tällöin hänen hakemuksensa käsitellään, kuten Lapin hyvinvointialueella jo asuvan henkilön hakemus käsiteltäisiin, ja palvelua myönnetään samoilla ehdoilla. Tällaisen hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitetaan henkilön omalle hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueiden keskinäisestä korvausvastuusta päätetään erikseen.

2 Esteettömän asumisen tuki

2.1 Oikeus esteettömään asumisen tukeen

Esteettömän asumisen tuki kuuluu hyvinvointialueen erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin. Tämä tarkoittaa, että vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus saada esteettömän asumisen tukea, jos vammaispalvelulaissa määritellyt edellytykset palvelun saamiseksi täyttyvät. Hyvinvointialueen on tällöin järjestettävä palvelu määrärahoista riippumatta.

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada **kohtuullinen tuki** esteettömään asumiseen, jos hän tarvitsee sitä voidakseen asua vakituisessa asunnossaan. Olennaista on vamman tai sairauden aiheuttama pitkäaikainen toimintarajoite, joka estää asumisen omassa kodissa ilman esteettömän asumisen tukea.

Esteettömän asumisen tukea myönnetään, jos vammainen henkilö (kts. kappale 1) välttämättä tarvitsee palvelua voidakseen asua vakituisessa asunnossaan ja selviytyäkseen asumiseen liittyvistä toiminnoista, kuten päivittäisistä toimista, liikkumisesta tai muista itsenäisistä toimista asunnossa ja sen lähiympäristössä.

Mikäli kodin esteet vain hankaloittavat vammaisen henkilön asumista omassa kodissaan ja muutostyöt tai asuntoon tuotavat välineet vain helpottaisivat päivittäisistä toimista selviytymistä, ei tuki tule järjestettäväksi vammaispalvelulain vamman tai sairauden kannalta välttämättömänä palveluna. Sovellettavaksi voivat sen sijaan tulla esimerkiksi sosiaalihuoltolain säännökset.

2.2 Tuen kohtuullisuus

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada esteettömään asumiseen kohtuullinen tuki. Kohtuullisina kustannuksina pidetään lähtökohtaisesti tehtävän muutostyön tai hankittavan laitteen. välineen tai teknisen ratkaisun keskimääräistä markkinahintaa. Korvattavissa muutostöissä noudatetaan yleisesti hyväksyttävää ja käytössä oleva laatutasoa. Myös asumisen suunnittelukustannuksilta sekä asunnon palauttamiselta alkuperäiseen tilaan edellytetään kohtuullisuutta.

Korvattaviksi eivät tule ne kustannukset, jotka ylittävät välttämättömät kohtuulliset kustannukset. Korvauksen ulkopuolelle jäävät myös kustannukset, jotka ovat aiheutuneet tavanomaisesta laatutasosta poikkeavien materiaalien tai työtapojen käytöstä.

Kustannusten kohtuullisuutta arvioidaan suhteessa vammaisen henkilön yksilölliseen tilanteeseen sekä muutostöiden tarpeeseen ja välttämättömyyteen. Yksinomaan korkea hinta ei ole esteenä asunnon muutostöiden myöntämiselle, jos niiden voidaan katsoa olevan välttämättömiä vammaisen henkilön itsenäisen suoriutumisen kannata. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi edellyttää, että muutostöistä on saatu tai hankittu kustannusarvio.

2.3 Mihin esteettömän asumisen tukea myönnetään

Esteettömän asumisen tukea myönnetään vain henkilön säännöllisessä ja pitkäaikaisessa käytössä olevaan asuntoon ja asunnon välittömään lähiympäristöön. Vakituinen asunto tarkoittaa asuntoa, jossa henkilö asuu suurimman osan vuotta. Merkitystä ei ole sillä, millä perusteella henkilö asuntoa hallitsee (vuokrasopimus, omistusoikeus, käyttöoikeus). Kyseessä on kuitenkin oltava kunnan pysyvään asuinkäyttöön hyväksymä rakennus.

Muutostöiden korvaaminen ei koske vapaa-ajan asuntoja.

Esteettömän asumisen tukea järjestetään vuoroasumistilanteissa lapsen virallisen asuinpaikan lisäksi toisen vanhemman asuntoon. Lapsen asuminen katsotaan vuoroasumiseksi, kun lapsi asuu vähintään 40 % kalenterivuodesta lomakaudet ja juhlapyhät mukaan lukien kummankin vanhempansa luona. Esteettömän asumisen tukea ei myönnetä lapsen toiseen kotiin tilanteissa, joissa lapsen oikeus tavata toista vanhempaansa on sopimuksessa tai päätöksessä määritelty esimerkiksi joka toinen viikonloppu tapahtuvaksi.

Palveluyksikössä olevaan asuntoon voidaan myöntää esteettömän asumisen tukea, jos henkilön toimintarajoite sitä erityisen painavasta syystä edellyttää. Lähtökohtana on, että asumisen tukea tarjoavat palveluyksiköt vastaavat asunnon ja

sen lähiympäristön esteettömyydestä ja toimivuudesta. Tukea voidaan myöntää tilanteessa, jossa henkilö ei voi jatkaa asumista hänelle muutoin soveltuvassa palveluyksikössä ilman muutostyötä, välinettä, laitetta tai teknistä ratkaisua.

Mikäli vammainen henkilö muuttaa tai vaihtaa asuntoa, on korvausta koskevassa hakemuksessa perusteltava, paitsi vammasta tai sairaudesta aiheutuva tarve muutostöihin, myös muuton tai asunnon vaihdon peruste. Asunnon vaihdon syynä voi olla esimerkiksi perhetilanteen muutos, lapsen syntymä, lisääntynyt apuvälineiden tarve tai tarve vaihtaa paikkakuntaa työn takia. Vammaisella henkilöllä on oikeus valita asuinpaikkansa, mutta se ei tarkoita sitä, että hyvinvointialueen tulisi kaikissa muuttotilanteissa myöntää korvausta henkilölle aiheutuneisiin kustannuksiin.

2.4 Esteettömän asumisen tuen muodot

Hyvinvointialue voi järjestää esteettömän asumisen tukea asunnon muutostöihin, esteiden poistamiseen asunnon välittömästä lähiympäristöstä, esteettömän asumisen mahdollistaviin välineisiin, laitteisiin ja muihin teknisiin ratkaisuihin sekä esteettömän asumisen suunnitteluun. Hyvinvointialue voi myös antaa välineitä ja laitteita korvauksetta vammaisen henkilön käyttöön.

Esteettömän asumisen tukena ei voida myöntää avustusta tai korvausta asunnon hankintaan.

2.4.1 Asunnon muutostyöt

Asunnon muutostöinä kyseeseen tulevat esimerkiksi ovien leventäminen, luiskien rakentaminen, tasoerojen poistaminen asunnossa sekä asunnon eri tilojen, kuten wc:n ja kylpyhuoneen, välttämättömän rakenteellisen ja toiminnallisen esteettömyyden toteuttaminen. Asunnon muutostöihin voi kuulua myös valaistukseen, akustiikkaan ja kontrastipintoihin liittyviä korjauksia tai vamman tai sairauden vuoksi välttämättömiä materiaalimuutoksia. Lisäksi kyseeseen tulevat asumisturvallisuutta lisäävät välttämättömät muutostyöt, kuten hälytyslaitteet, paloturvallisuuden lisääminen ja siihen liittyvät tekniset ratkaisut, kuten liesivahdit sekä piha-alueen turvallisuutta lisäävät ratkaisut. Pesutilojen yhteydessä korvattavaksi voivat tulla myös asunnossa olevan saunan välttämättömät muutostyöt.

Peruskorjausluonteiset, asumismukavuuden tai -tason nostamiseen liittyvät tai muut sellaiset kustannukset, jotka syntyvät henkilölle joka tapauksessa toimintarajoitteesta huolimatta, eivät kuulu laissa tarkoitettuun esteettömän asumisen tukeen. Esimerkiksi putkiremontti tai katon uusiminen eivät tule lain nojalla korvattaviksi. Hyvinvointialueella on oikeus asettaa päätöksessään sellaisia ehtoja, jotka mahdollistavat muutostöiden tekemisen.

2.4.2 Esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä

Esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä tarkoittaa toimia, jotka ovat välttämättömiä, jotta vammainen henkilö pääsee esteettä asuntoonsa ja sieltä pois sekä voi käyttää turvallisesti asuntoonsa liittyvää piha-aluetta. Asunnon välittömässä läheisyydessä tehtävät muutostyöt turvaavat myös mahdollisuuden käyttää asunnon parveketta ja asuinrakennuksen yhteiskäytössä olevia tiloja.

Vammaisen lapsen kohdalla esteiden poistamisen arvioinnissa otetaan huomioon lapsen ikä ja kehitystaso ja siitä johtuva vanhemmille kuuluva valvonta- ja huolehtimisvastuu, lapsen perheen olosuhteet, lapsen vammaisuuden laatu ja ilmeneminen päivittäisissä toimissa sekä se, mihin tarkoitukseen muutostyötä haetaan.

Vammaispalvelulain tarkoittama esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä ei tule yleensä sovellettavaksi, kun on kyse hissin tai muun nostolaitteen tai välineen asentamisesta taloyhtiön porrashuoneeseen. Asunnon muutostöinä ei ole tarkoitus korvata niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat asumisesta hissittömässä kerrostalossa. Taloyhtiöille kuuluvat säilytystilojen ja varastojen rakentaminen, pysäköintipaikat, pihojen asfaltoinnit ja huolehtiminen em. tilojen ja väylien yms. esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Apuvälineiden säilytystilat tai muut vastaavat muutostyöt, jotka vain helpottavat vammaisen henkilön mahdollisuuksia toimia, eivät tule korvattaviksi.

2.4.3 Esteettömän asumisen mahdollistavat välineet ja laitteet

Asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita korvataan vaikeavammaiselle, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä selviytyäkseen kotona. Korvattavia esteettömän asumisen mahdollistavia välineitä ja muita teknisiä ratkaisuja ovat vanhan vammaispalvelulain aikaisen soveltamiskäytännön mukaisesti muun muassa sähköiset ovipuhelin- ja ovenavausjärjestelmät, kattoon asennettavat henkilönostimet, vammaisen henkilön turvallisuuden vuoksi asennettavat hälytysjärjestelmät ja -laitteet, mukaan lukien optiset tai akustiset hälytysjärjestelmät, kiinteä induktiosilmukka sekä kiinteät merkinanto- ja hälytyslaitteet. Korvattavia ovat myös muut sellaiset kiinteästi asuntoon asennettavat välineet ja muut tekniset ratkaisut, jotka eivät ole terveydenhuollon vastuulle kuuluvia lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineitä tai hoitovälineitä taikka ympäristönhallintajärjestelmiä.

Perusmallisiin kodinkoneisiin ei pääsääntöisesti myönnetä taloudellista tukea. Mahdollista on, että kodinkoneet tulevat korvattaviksi vammaispalvelulain 32 §:n tarkoittamana taloudellisena tukena.

2.4.4 Esteettömän asumisen suunnittelu ja asunnon palauttaminen alkuperäiseen tilaan

Esteettömän asumisen tukea on mahdollista saada esteettömän asumisen kohtuullisiin suunnittelukustannuksiin. Mikäli muutostyöt vaativat rakennuspiirustuksia tai muita asiantuntijoiden lausuntoja, korvataan ne vammaispalvelulain tarkoittamina muutostöiden suunnitteluna. Korvattavaksi tulee pääsäännön mukaisesti muutostöiden suunnittelussa välttämätön osuus, jonka perusteella hyvinvointialueen korvauskin on suoritettava.

Asunnon alkuperäiseen tilaan palauttamisesta johtuvia kustannuksia voidaan korvata esimerkiksi silloin, kun vammainen henkilö on asunut vuokralla ja vuokranantaja on ennen muutostöiden tekemistä asettanut ehdoksi, että vammaisen henkilön on palautettava asunto muuton yhteydessä sellaiseen tilaan kuin se oli vuokrasuhteen alkaessa.

Jos hyvinvointialue on antanut vammaisen henkilön käyttöön esteettömän asumisen mahdollistavia välineitä tai ratkaisuja korvauksetta, ja välineen tai laitteen tarve lakkaa, hyvinvointialue vastaa niiden poistamisesta asunnosta ja asunnon saattamisesta alkuperäiseen kuntoonsa. Kyse ei ole tällöin vammaispalvelulailla korvattavaksi tulevista kustannuksista vaan hyvinvointialueen (laitteen omistajan) vastuusta laitteesta.

Jos välineet ja laitteet tai tehdyt asunnon muutostyöt on myönnetty vammaisen henkilön omistukseen, hyvinvointialueella ei ole velvollisuutta niiden poistamisesta asunnosta tai asunnon saattamisesta alkuperäiseen kuntoonsa.

2.4.5 Välineiden tai teknisten ratkaisujen luovuttaminen vammaisen henkilön käyttöön

Hyvinvointialue voi kohtuullisten kustannusten korvaamisen sijasta antaa esteettömän asumisen mahdollistavia välineitä sekä muita teknisiä ratkaisuja korvauksetta vammaisen henkilön käytettäväksi. Tällöin välineet ja tekniset ratkaisut jäävät hyvinvointialueen omistukseen. Edellytyksenä välineiden ja teknisten ratkaisujen myöntämiselle on, että niiden tarve johtuu vammasta tai sairaudesta. Olennaista on arvioida, edistääkö väline tai tekninen ratkaisu henkilön selviytymistä tavanomaisista elämäntoiminnoista.

Jos hyvinvointialue antaa vammaisen henkilön käyttöön esteettömän asumisen mahdollistavia välineitä tai ratkaisuja, se vastaa kaikista asennus-, huolto-, korjaus- ja vakuutuskustannuksista, joita niiden käyttö edellyttää. Hyvinvointialue vastaa myös laitteen mahdollisesta vaihdosta uuteen. Jos välineen tai laitteen tarve lakkaa, hyvinvointialue vastaa niiden poistamisesta asunnosta ja asunnon saattamisesta alkuperäiseen kuntoonsa.

3 Esteettömän asumisen tuen toteuttamistavat

3.1 Hyvinvointialueen suorittamana

Hyvinvointialue voi huolehtia asunnon muutostöiden suorittamisesta itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelun tuottajilta. Tämä edellyttää aina vammaisen henkilön suostumusta. Lapin hyvinvointialueella esteettömän asumisen suunnittelu ja asunnon muutostyöt tapahtuvat Rakennuttamispalvelujen kautta.

3.2 Vammaisen henkilön itse toteuttamana

Hyvinvointialue voi myöntää vammaiselle henkilölle kohtuullisen korvauksen esteettömän asumisen toteuttamisesta. Jos vammainen henkilö haluaa itse toteuttaa esteettömän asumisen, hyvinvointialueen on suunnitelman saatuaan pyynnöstä annettava hänelle ilman aiheetonta viivytystä arvio korvattavista kohtuullisista kustannuksista. Muutostyön rakennusteknisen suunnitelman tekee tekninen asiantuntija asiakkaalle silloin, kun sitä tarvitaan asunto-osakeyhtiön tai vuokranantajan lupaa varten. Asiakas vastaa itse lupien pyytämisestä. **Päätöstä ja muutostyötä ei voida tehdä ennen asunto-osakeyhtiön tai vuokranantajan antamaa lupaa.** Asunnonmuutostyöt myönnetään pääasiassa avustuksena huomioiden kohtuulliset kustannukset, jotka on määritelty avustuspäätöksessä. Avustuspäätöksen saatuaan asiakas valitsee itse urakoitsijan, jolla työn teettää. Sopimussuhde syntyy asiakkaan ja urakoitsijan välille. Mikäli kohteessa on ollut suunnitteluvirhe tai tehdyssä työssä joku muu virhe, vastaa suunnittelija tai urakoitsija virheestään yleisten sopimusehtojen mukaan. Tällaisessa tilanteessa vammaispalvelut ei osallistu asiassa mahdollisesti syntyviin erimielisyyksiin, vaan asian ratkaisee tarvittaessa kuluttajaviranomainen.

Hyvinvointialue korvaa asunnon muutostöistä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Kohtuullisen kustannustason ylittävin osin kustannukset jäävät kuitenkin asiakkaan itse maksettavaksi. Muutostyön suorittaja vastaa laatutasosta ja siitä, että muutostyöt toteutetaan hyviä rakennustapoja noudattaen. Mikäli asunnon muutostyön toteutus tapahtuu sellaisen henkilön toimesta, jolla ei ole alan ammatillista koulutusta tai yritystä, voidaan korvata asunnon muutostyöstä aiheutuvia kohtuullisia materiaalikuluja, mutta ei työn osuutta. Jos muutostöitä tai apuvälineitä hankitaan ilman voimassa olevaa vammaispalveluiden päätöstä, kustannusten korvaaminen voi olla epävarmaa

4 Hakeminen ja päätöksenteko

Esteettömän asumisen tukea haetaan kirjallisesti vammaispalveluhakemuksella. Hakemuksen liitteeksi tarvitaan enintään kuusi (6) kuukautta vanha terveydenhuollon henkilöstön (esim. lääkäri, fysio- tai toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja, terveydenhuollon sosiaalityöntekijän) selvitys terveydentilastasi. Selvityksestä tulee ilmetä tietoa vammoista tai sairauksista, niiden pitkäaikaisuudesta ja vaikutuksista liikunta- ja toimintakykyyn. Liitteenä on hyvä olla jo valmiiksi asunto-osakeyhtiön tai vuokranantajan (isännöitsijän) kirjallinen lupa suunniteltuihin muutostöihin. Päätöstä ja muutostyötä ei voida tehdä ennen kirjallista lupaa. Asiakas vastaa itse luvan hankkimisesta.

Vammaisen henkilön on haettava korvausta esteettömän asumisen toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin hyvinvointialueelta kuuden (6) kuukauden kuluessa ensimmäisen kustannuserän syntymisestä. Määräajasta voidaan poiketa, jos hakemuksen viivästymiselle on hyväksyttävä syy, esimerkiksi pitkäaikainen sairastuminen.

Kun vammaispalveluhakemus saapuu vammaispalveluihin, se annetaan tiedoksi viranhaltijalle, jonka jälkeen viranhaltija on yhteydessä hakijaan. Hän pyytää hakijalta tarvittaessa lisäselvityksiä. Vammaispalvelujen palvelutarpeen arvio toteutetaan kotikäyntinä hakijan kotona, siinä ympäristössä, mihin esteettömän asumisen tukea on haettu. Palvelutarpeen arviossa käydään läpi muun muassa asiakkaan toimintakykyä päivittäisissä toimissa (fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen, sosiaalinen) avun ja palvelujen tarvetta, olemassa olevia palveluja, hakijan elinympäristöä, sosiaalista verkostoa (lähi- ja viranomaisverkosto), hakijan ja/tai läheisen arviota tuen ja palvelujen tarpeesta. Vammaispalvelujen viranhaltija arvioi päätöksen teossa hakijan vammaisuutta, tarpeen välttämättömyyttä, järjestettävissä olevia ensisijaisia palveluja, hakijan elinympäristöä, mitä ja mihin esteettömän asumisen tukea haetaan, tuen järjestämistapaa, kustannusten kohtuullisuutta ja niiden korvaamista.

Hakijalla on oikeus saada kirjallinen päätös sosiaalipalvelujen järjestämisestä. Kiireellisiä toimenpiteitä koskeva asia on käsiteltävä ja päätös tehtävä ja toimeenpantava viipymättä käytettävissä olevien tietojen perusteella. Muissa kuin kiireellisissä asioissa päätös ja sen täytäntöönpano on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun asia on tullut vireille. Päätös on kuitenkin toimeenpantava viimeistään kolmessa (3) kuukaudessa asian vireilletulosta. Aika voi olla pidempi, jos asian selvittäminen erityisestä syystä vaatii pidempää käsittelyaikaa tai toimeenpanon viivästymiselle on muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste.

Esteettömän asumisen tuen päätökseen kirjataan esteettömän asumisen tuen sisältö ja toteutustapa. Esteettömän asumisen toteuttamisesta haettavien korvausten osalta päätökseen kirjataan myös kustannukset. Päätökseen kirjataan myös tieto siitä, onko asunnon muutostyöt tai koneet / laitteet myönnetty asiakkaan käyttöön vai asiakkaan omistukseen. Päätöksessä näkyy, onko vuokranantaja vaatinut muutostöiden ehdoksi asunnon ennallistamista.

Ohjeen päivitykset

Päivämäärä	**Muutoksen tekijä**	**Muutos**
18.6.2026	Sote-ltk/ MES	Lisätty elämänvaihekappale
18.6.2026	Sote-ltk / MES	Lisätty ohjeen päivitystaulukko
18.6.2026	Sote-ltk / MES	Päivitetty sivunumerointi, otsikot ja sisällysluettelo